

Het Genus *Dyschirius* Bon. (Col.) in Nederland

door

B. H. KLYNSTRA

(vervolg)

NADERE BESCHRIJVING DER IN NEDERLAND VOORKOMENDE SOORTEN.

1. *D. globosus* Herbst. B. 1, H. 3, D. 3, A. 2. Clypeus zonder middentand, gescheiden van het voorhoofd door een rechte, diepe dwarsgroef. Zijrand van het halsschild zeer fijn en zeer kort, eindigt even voor de 1e haarstip. Basale navelstip klein, doch duidelijk. Basis der dekschilden niet gerand, kort ovaal, schouders sterk afgerond, strepen op de basis uitgewist. Het onderste tandje aan de voorschenen klein en stomp. Sprietwortel en poten bruinrood, rest der spricten en voorste deel der dijen donkerder. Metaalachtig zwart. Exx. met rood halsschild rekt EVERTS tot *a. *ruficollis* Kolenati, de gehele dieren zijn min of meer roodachtig, evenals mijn exx. uit het Talyschgeberte (Transkaukasië), van welke vindplaats KOLENATI deze ab. beschreef. Ik vermoed, dat het niet geheel uitgekleurde exx. betreft. Gemakkelijk herkenbare soort door haar geringe grootte en korte, ovale dekschilden. Lengte 2—2,7 mm.

Overall zeer gemeen, op vochtig zand en onder afgefallen blad. Aangetroffen in gezelschap van: *Trogophloeus despectus* Baudi, *foveolatus* Sahlbg.

2. *D. semistriatus* Dej.¹⁾ B. 1, H. 3, D. 3, A. 2. Clypeus zonder middentand, naar achteren in een halve cirkel verdikt, door een diepe, licht gebogen dwarsgroef van het gladde voorhoofd gescheiden. Zijrand van het halsschild zeer fijn en kort, reikt weinig verder dan de eerste haarstip. Basis der dekschilden glanzend glad en niet gerand; de zijrand der dekschilden eindigt voor de sterk aangegeven schouders; de basale navelstip is groot en ligt opvallend geïsoleerd van het begin der zeer korte stippel-strepen; de spiegelgladde basis vertoont geen bultje. Dekschilden met zeer grof bestippelde strepen, die na de 3e haarstip geheel verdwijnen; de stippels staan ver van elkaar. De middelste dorsale haarstip ligt tegen de 3e

¹⁾ Da die Beschreibung des *D. semistriatus* Dej. bis jetzt unvollständig und oft unrichtig war, lasse ich dieselbe untenstehend in der deutschen Sprache folgen.

Clypeus ohne Mittelzahn, nach hinten halbkreisförmig verdickt; eine tiefe, leicht gebogene Querfurche scheidet denselben von der glatten Stirne. Die kurze, sehr feine Seitenrandlinie des Halsschildes endet sofort hinter dem vorderen Borstenpunkte. Basis der Flügeldecken ohne einige Randung, die Seitenrandkehle endet vor der vortretenden Schulter. Der Absturz ist vollkommen glatt, ohne Höckerchen, mit grossem, isoliertem Porengrübchen, auffallend von den Streifen entfernt. Streifen sehr kurz und sehr grob punktiert, Punkte weit von einander stehend und nach hinten erloschen. Flügeldecken hinter dem dritten Dorsalpunkte glatt. Drei vollständige Posthumeralgrübchen. Zwei Praeapikalgrübchen; das Ex. von Warnsveld hat jedoch links nur eins, rechts normal zwei. Drei Dorsalpunkte, der zweite steht hart neben dem dritten Dorsalstreifen und bisweilen darin, ist dann nur durch das Haar zu erkennen. Vorderschienen nur schwach und undeutlich gezähnt. Fühlerbasis rot, die andren Glieder, so auch die Tarsen und Schienen rotbraun, die Schenkel dunkler. Oberseite glänzend schwarz mit Bronzeschimmer. Lang 4 mm.

Am sandigen und sonnigen Ufer eines Waldbaches in Gelderland (Slingerbeck, welcher in Westfalen, südlich Südlohn, entspringt). Doetinchem—Slangenburg, 3 Exx. Mai. bis Juli 1918. Weiter 1 Ex. Warnsveld bei Zutphen und 1 Ex. Exaeten, Limburg.

streep aan, of zelfs daarin en is dan slechts door het haar te herkennen. Van de 5 in ons land gevonden exx. heeft dat van Warnsveld links slechts één apicale navelstip, rechts normaal twee. Het onderste tandje der voorschenen is niet ontwikkeld en vormt slechts een flauw bultje. Het eerste lid der sprieten rood, de verdere leden roodbruin, evenals de schenen en tarsen, de dijen donkerder. Bovenzijde glimmend zwart-brons. Groter en forser dan *globosus*. Lengte 4 mm. In collectie EVERTS (Rijksmuseum) 1 ex. Warnsveld bij Zutphen (G.) en 1 ex. Exaeten, Limb. (W.); verder in mijn collectie 3 exx. gevonden aan de zandige en zonnige oever van de Aaltense of Slingerbeek bij de Slangenburg (Doetinchem), Mei, Juni, Juli 1918 (L., KL.,¹⁾). Sporadisch in Hessen en Frankrijk in enkele exx. GANGLBAUER, MÜLLER en JEANNEL is deze soort, in 1825 reeds door DEJEAN beschreven, in natura onbekend.

Gezelschap van Staphyliniden en Heteroceriden onbekend.

3. *D. laeviusculus* Putz. B. 0, H. 3, D. 2, A. 2. Clypeus zonder middentand, gescheiden door een hoekige dwarsgroef, welke zich op het voorhoofd als een verhevenheid voortzet. Zijrand van het halsschild zeer fijn en kort, eindigt iets over het midden, tussen de beide haarstippen. Basis der dekschilden ongerand en zonder bultje, hier geen navelstip aanwezig (B. 0), de enige in Nederland voorkomende soort, welke die navelstip mist. Stippelrijen in het begin en op het einde der dekschilden uitgewist. Dekschilden ovaal, met duidelijk aangegeven schouders; groenachtig metaalkleurig, halsschild metaalachtig zwart. Voorschenen met zwak ontwikkeld onderste tandje. Basis der sprieten, tarsen en schenen rood, verdere sprietleden en dijen donkerder. Lengte 2,5—3 mm.

Op de grens van Zeeuwsch-Vlaanderen (Selzate, PUTZEYS); 1 ex. Valkenburg, Limb. (Ro.). In groot aantal langs de Slingerbeek bij de Slangenburg (Doetinchem), Mei tot Augustus 1917 tot 1932 (L. KL. MG. U.). Het ex. van Walcheren (K.) vermeld zag ik niet. Volgens BURMEISTER ook op zouthoudende gronden en langs veenplassen.

Aangetroffen in gezelschap van: *Bledius atricapillus* Germ., *cribricollis* Heer, *dissimilis* Er., *fracticornis* Payk., *fuscipes* Rey, *occidentalis* Bondr.; *Heterocerus maritimus* Guér.

4. *D. arenosus* Steph. (*thoracicus* Rossi). B. 1, H. 0, D. 2, A. 1. Clypeus met een middentand, die der ♂♂ is het meest ontwikkeld, dwarsgroef recht en diep, voorhoofd glanzend glad. De zijrand van het halsschild duidelijk en lang, eindigt iets voorbij de 2e haarstip. Basis der dekschilden zeer duidelijk en scherp gerand, het bultje daar aanwezig. De humerale navelstippen ontbreken (H. 0), soms echter enig rudiment daarvan als microscopisch kleine bultjes. Dekschilden met duidelijk bestipelde strepen, slechts op de uiterste top iets gehagrineerd. Aan de voorschenen 2 sterk ontwikkelde scherpe tandjes. Glimmend bronskleurig of zwart (*a. *niger* Ahr.), ♀♀ niet zelden dof zwart of roodachtig, echter zonder microsculptuur. Lengte 4—5 mm. Overal zeer gemeen, langs zoet- en zoutwater.

Aangetroffen in gezelschap van: *Bledius arenarius* Payk., *atricapillus* Germ., *fracticornis* Payk., *fuscipes* Rey, *longulus* Er., *occidentalis* Bondr. *opacus* Block,

¹⁾ Voor afkortingen der persoonsnamen van de vinders, zie bladz. 269.

subterraneus Er., *tricornis* Hrbst.; *Heterocerus fenestratus* Thnbg, *flexuosus* Steph. *bispidulus* Kiesw.

5. **D. obscurus** Gyllh. B. 1, H. 0, D. 2, A. 1. Als de naverwante *arenosus*, echter: Dekschilden met diepere strepen, onduidelijk of niet bestippeld; evenals het halsschild geheel mat door een fijne microsculptuur. Bronskleurig tot zwart. Een aantal exx., bij Ommen aan de Vecht verzameld, vertonen een sterke glans der dekschilden, veroorzaakt door een zwakkere microsculptuur. Deze vorm is door Prof. MÜLLER (zie *Ent. Ber.* 10 : 97) beschreven als *a. (v.) *sublucidus*. Deze ab. ook bij Haamstede en Rockanje. Lengte 4—4,5 mm.

Halophiel, op zandige plaatsen langs de zeekust niet zeldzaam.

Aangetroffen in gezelschap van: *Bledius arenarius* Payk., *fuscipes* Rey, *opacus* Block, *subterraneus* Er., *tricornis* Hrbst.; *Heterocerus bispidulus* Kiesw.

6. **D. angustatus** Ahr. B. 1, H. 0, D. 1, A. 1. Clypeus zonder middentand, door een rechte groef van het voorhoofd gescheiden, dit sterk gerimpeld en tussen de rimpels bestippeld. Kop op de achterzijde opvallend gechagrineerd. Zijrand van het halsschild duidelijk en lang, eindigt iets voorbij de 2e haarstip. Halsschild iets langer dan breed, met een sterk verdiepte middenlijn. Basis der dekschilden duidelijk gerand. Lichaam smal en cilindrisch. Dekschilden met fijne doch diepe strepen, deze zwak bestippeld; de enige dorsale stip ligt achter het midden tegen de 3e streep aan. Voorschenen met zeer krachtig ontwikkeld onderste tandje, dit bijna even groot als de kromme einddoorn. Bovenzijde zwartbruin met bronsglans; de onderzijde van het halsschild, de epipleuren der dekschilden, sprieten en poten bruinrood; het uiteinde der sprieten meestal donkerder. Lengte 2,7—3 mm.

Haloxeen (BURMEISTER). Op droge tertiaire (JEANNEL) zandgrond. In Nederland zelden gevonden, Zutphen (S.), Oldenzaal (HO.), Valkenburg, Limb. (L. Rü.), Schin op Geul (WI.).

Aangetroffen in gezelschap van: *Bledius arenarius* Payk., *atricapillus* Germ., *longulus* Er., *nanus* Er., *opacus* Block, *pallipes* Er., *procerulus* Er., *pussilus* Er., *tricornis* Hrbst.

7. **D. intermedius** Putz. B. 1, H. 2, D. 3, A. 2. Clypeus zonder middentand, gewelfd verdikt, door een rechte, diepe dwarsgroef gescheiden. Zijrand van het halsschild duidelijk en lang, tot voorbij de 2e haarstip. Basis der dekschilden niet gerand; alle 12 exx. die ik zag, hebben het basis-bultje. Een ex. van Houthem, Limb., heeft het echter alleen rechts; op het linker dekschild ontbreekt het. Het scherpkantig bultje op de basis der dekschilden is geen kenmerk tussen *intermedius* en *salinus*. Voorschenen met een goed ontwikkeld onderste tandje. Bovenzijde donker bronskleurig met groenachtige weerschijn. Van de sprieten de eerste drie leden rood, de volgende donkerder, de poten bruinrood, voordijen iets donkerder. Deze soort lijkt veel op *aeneus*, doch onderscheidt zich, buiten clypeus, dwarsgroef en voorhoofd, nog als volgt: Halsschild langer en smaller. Dekschilden aanmerkelijk langer en smaller, met meer afgeronde schouders en fijnere strepen, die fijner bestippeld zijn. De zijrand achter de schouder met 2 navelstippen (H. 2). Sprieten en poten lichter gekleurd. Lengte 2,5—3 mm.

Aan zandige rivier- en beekoevers, ook in leemgroeven. In ons land weinig gevonden, Doetinchem (E.), Breda (H.), Eindhoven (Ri.), Bunde (L.), St. Pieter (M.), Aalbeek (Rü.), Houthem (E. Kl. U.), Kerkrade (TM.). De vroeger gepubliceerde vindplaatsen Venlo en Roermond moeten vervallen. Exx. van Ommen en Vlissingen zag ik niet.

Aangetroffen in gezelschap van: *Bledius crassicolis* Boisd. et Lac., *cribricollis* Heer, *fuscipes* Rey.

8. *D. salinus* Schaum. B. 1, H. 3, D. 3, A. 2. Clypeus zonder middentand, door een ondiepe, rechte dwarsgroef gescheiden (f. typ.), soms ontbreekt deze dwarsgroef en bestaat er geen afscheiding tussen clypeus en voorhoofd (*a. *simplificifrons* Apf., *Ent. Ber.* 10 : 343). Zijrand van het halsschild duidelijk en lang, tot voorbij de 2e haarstip. Basis der dekschilden niet gerand, de schouder echter wel, basis meestal met een scherpkantig bultje (f. typ.). Prof. MÜLLER beschreef 1 ex. van de Hoek van Holland, dat het bultje op beide dekschilden mist als (subsp.) *a. *klynstrai*. Daar ik later op Texel en Schouwen exx. vond met verdwijnend kleine bultjes en zelfs een ex., waarvan het bultje op één dekschild volkomen ontbreekt en op het andere aanwezig is, duid ik deze afwijking aan als ab. Dekschilden sterk convex, de bovenzijde afgeplat, met parallelle zijden. De voorschienen met sterk ontwikkeld onderste tandje. Sprietwortel roodbruin, de rest der sprieten en poten donkerder. Glanzend donker bronskleurig, zelden zwart. Lengte 4—4,5 mm.

Halobiont. Langs onze gehele kust op zeekei, vrij algemeen.

Aangetroffen in gezelschap van: *Bledius arenarius* Payk., *diota* Schiöde, *fuscatus* Oliv., *opacus* Block, *spectabilis* Kr., *tricornis* Hrbst., *unicornis* Germ.; *Trogophloeus schneideri* Ganglb.; *Heterocerus flexuosus* Steph., *maritimus* Guér. en het schaaldiertje *Corophium longicorne* F.

9. *D. aeneus* Dej. (Wagner). B. 1, H. 3, D. 3, A. 2. Clypeus zonder middentand, door een hoekige dwarsgroef gescheiden, welke zich op het voorhoofd als een korte, stompe, kielvormige verhevenheid voortzet. Halsschild achter het midden het breedst, naar voren het sterkst afgerond; de zijrand duidelijk en lang, tot voorbij de 2e haarstip. Basis der dekschilden niet gerand en zonder het bultje; bij de meer dan 100 exx. die ik onderzocht, heb ik nergens een spoor van het bultje kunnen vinden. Schouders duidelijk aangegeven, de zijrand der dekschilden met 3 humerale navelstippen (H. 3). Voorschienen meestal met een goed ontwikkeld tandje, echter kleiner en minder uitstekend dan bij *lüdersi*. Basis der sprieten rood, de gehele sprieten lichter dan bij *lüdersi*; poten roodbruin, voordijen bruin. Bovenzijde donker bronskleurig, veelal met een groenachtige weerschijn, soms zwart (*a. *tristis* Schilsky). Lengte 3 mm.

De beschrijving door PUTZEYS (1867) van de var. *remotepunctatus*, naar een ex. aan de Moerdijk gevangen, past op *lüdersi*, welke soort later (1915) van *aeneus* is afgescheiden. Het ex. uit Kolhorn, dat EVERTS tot deze var. rekende, behoort in elk geval tot *lüdersi*. Ik twijfel niet, of *remotepunctatus* Putz. en *lüdersi* Wagn. zijn identiek, de eerste naam zou dan de prioriteit moeten hebben.

In ons land zeer verbreid en langs zoetwater soms gemeen, mijdt volgens BURMEISTER zout niet.

Aangetroffen in gezelschap van: *Platystethus alutaceus* Thoms., *cornutus* Grav.; *Heterocerus fenestratus* Thnbg., *fuscus* Kiesw., *obsoletus* Curt.

10. *D. lüdersi* Wagn. B. 1, H. 3, D. 3, A. 2. Clypeus zonder middentand, in het midden iets naar voren uitgebogen, de zijtanden groter en spitsler dan bij *aeneus*. De hoekige dwarsgroef zet zich als een fijne, scherpe, kielvormige verhevenheid, langer en scherper dan bij *aeneus*, voort; aan weerszijden ervan bevinden zich op het voorhoofd fijne plooitjes en krasjes. De zijrand van het halsschild is duidelijk en lang, reikt tot voorbij de 2e haarstip. Het halsschild is iets langer en het achterste deel ervan minder breed; vanaf het midden reeds in een zwakke, regelmatige bocht naar de basis versmald; sterker en meer gelijkmatig gewelfd. Basis der dekschilden niet gerand, het basale bultje aanwezig, ontbreekt slechts bij hoge uitzondering. Ik bezit 2 exx. met bijna onzichtbare bultjes en één, waar deze zelfs totaal ontbreken. De laatste humerale navelstip (H. 3) is bij sommige exx. niet volkomen ontwikkeld en dan rest er slechts een rudiment van. De strepen der dekschilden fijner bestippeld. Onderste tandje aan de schenen iets groter en meer uitstekend. Gehele sprieten donkerder, hoogstens het 1e lid roodbruin, de volgende leden pekwart, evenals de poten. Groter en donkerder gekleurd. Dit alles in vergelijking met *aeneus*. De copulatie-organen der beide soorten vertonen een aanmerkelijk verschil (JEANNEL). *D. lüdersi* is eerst in 1915 door H. WAGNER beschreven en tot dien met *aeneus* verward. Kleur donkerbrons. Lengte 3,5—4 mm.

Zeer verbreid in ons land, vooral langs brak-, minder langs zoetwater.

Aangetroffen in gezelschap van: *Bledius fracticornis* Payk., *subterraneus* Er. *Platystethus alutaceus* Thoms., *cornutus* Grav.; *Heterocerus fenestratus* Thnbg.; *fuscus* Kiesw., *obsoletus* Curt.

11. *D. politus* Dej. B. 1, H. 1, D. 2, A. 2. Clypeus zonder middentand. De zijrand van het halsschild duidelijk en lang, reikt tot voorbij de 2e haarstip. Basis der dekschilden niet gerand, rondom de basale navelstip iets gechagrineerd, doch niet zo sterk als bij *neresheimeri*. Dekschilden met zeer fijne, nauwelijks verdiepte strepen en vlakke tussenruimten, niet grof doch duidelijk bestippeld. Onderste tandje aan de schenen niet ontwikkeld, vormt slechts een stompe verhevenheid. Smalle, parallelle, gestrekte, cilindrische soort met opvallende habitus. Bovenzijde ertsbruin, einde der dekschilden vaak roodbruin doorschijnend. Sprieten en poten roodbruin, de dijen der voorpoten vaak donkerder. Lengte 4—4,3 mm.

Verbreid in afzonderijen der duinen, ook langs zoetwater; niet gemeen.

Aangetroffen in gezelschap van: *Bledius arenarius* Payk., *atricapillus* Germ., *fracticornis* Payk., *fuscipes* Rey, *nanus* Er., *occidentalis* Bondr., *opacus* Block, *pallipes* Er., *subterraneus* Er.

12. *D. impunctipennis* Daws. B. 1, H. 1, D. 2, A. 2. Clypeus zonder middentand. De zijrand van het halsschild duidelijk en lang, reikt tot voorbij de 2e haarstip. Basis der dekschilden glad, niet gerand. Dekschilden met diepe, onduidelijk bestippelde, bijna gladde strepen, welke tot het uiteinde een sterk gewelfde tussenruimte hebben. Het onderste tandje aan de schenen stomp en klein. Basis der sprie-

ten, tarsen en schenen roodbruin, de rest der sprieten evenals de dijen donkerder. Bovenzijde bronskleurig, soms met een rode gloed. Lengte 4,5—5 mm.

Halophiel. Verbreid in de duinen langs onze gehele kust; niet gemeen.

Aangetroffen in gezelschap van: *Bledius arenarius* Payk., *fuscipes* Rey, *opacus* Block, *pallipes* Er., *terebrans* Schiödte.

13. **D. chalceus** Er. B. 1, H. 1, D. 2—3, A. 2. Clypeus zonder middentand; de groef, die de clypeus scheidt, heeft in het midden een korte, kielvormige verhevenheid. Halsschild met duidelijke zijrand tot voorbij de 2e haarstip. Basis der dekschilden niet gerand, glanzend glad. Aan de schenen het onderste tandje stomp en klein. Lijkt veel op *nitidus*, echter: Het halsschild achter het midden opvallend breder, naar voren sterker en meer rechtlijnig versmald. De korte streep op de basis-helling der dekschilden, tussen naad en navelstip, verdiept; ook de naad ligt daar dieper. De eveneens grof bestippelde dekschilden met vlakke tussenruimten, naar het uiteinde en de basis fijner gestreept, de 2e streep niet met de navelstip verbonden, de zijden meer parallel. Doorgaans met 2 dorsale haarstippen, tegen de 3e streep aanliggend, zelden met 3 (D. 2—3). Ik bezit 1 ex. met op elk dekschild 3 haarstippen, de 1e stip ligt in het midden en op de achterste helft der dekschilden bevinden zich 2. Verder 1 ex. met links 2, rechts 3; deze stippen liggen normaal. Bovenzijde donker bronskleurig. Onze grootste soort, lengte 5,5—6,2 mm.

Halobiont, op zeeklei en slib, weinig in ons land gevonden. Wieringen (R., Wl.), Amsterdam (B.), Westenschouwen (L.), Bergen op Zoom (E., L., R.).

Aangetroffen in gezelschap van: *Bledius diota* Schiödte, *furcatus* Oliv., *spectabilis* Kr., *tricornis* Hrbst.; *Trogophloeus schneideri* Ganglb.; *Heterocerus flexuosus* Steph.

14. **D. nitidus** Dej. B. 1, H. 1, D. 3—2, A. 2. Clypeus zonder middentand, tussen de beide zijtanden flauw concaaf, de dwarsgroef heeft geen kielvormige verhevenheid. Halsschild met duidelijke zijrand tot voorbij de 2e haarstip, langer dan breed; achter het midden het breedst, echter niet zo opvallend als bij *chalceus*. Dekschilden langwerpig, naar het midden licht uitgebogen en daar het breedst. De strepen tamelijk grof bestippeld en met vlakke tussenruimten, naar het uiteinde diep en onbestippeld, vooral naar de basis zijn zij verlengd en duidelijk; doorgaans ontspringen de 1e en 2e uit de navelstip. De stippels staan dicht op elkaar. Basis der dekschilden niet gerand, glanzend glad, de korte streep tussen naad en navelstip en de naad net verdiept. De dekschilden normaal met 3 dorsale haarstippen, soms met 2, ik zag zulke exx. echter niet (D. 3—2). Het ex. van Bergen op Zoom heeft links 4 dorsale haarstippen; n.l. op het bovenste vierde gedeelte der dekschilden 2, dicht achter elkaar, op het midden 1 en op het achterste deel 1. Rechts normaal 3. Onderste tandje aan de schenen onduidelijk en stomp. Sprietwortel en poten bruinrood, rest der sprieten en dijen donkerder. Bovenzijde donker bronskleurig met groenachtige weerschijn. Lengte 4,5—5 mm.

Op zandige rivieroever, doch ook langs brak water. In ons land zelden gevonden. Amsterdam (B.), Arnhem (MR.), Walcheren (BR.), Bergen op Zoom (U.). De vroeger gepubliceerde vindplaatsen Terschelling en Westenschouwen moeten vervallen.

Aangetroffen in gezelschap van: *Bledius opacus* Block, *subterraneus* Er.; *Heterocerus fenestratus* Thnbg., *hispidulus* Kiesw., *marginatus* F.

15. *D. neresheimeri* Wagn. B. 1, H. 1—2, D. 2, A. 2. Clypeus zonder mid-dentand. Halsschild met duidelijke zijrand tot voorbij de 2e haarstip. Basis der dekschilden niet gerand. Tengevolge van een fijne microsculptuur de gehele basis mat, vooral rondom de navelstip sterk gechagrineerd. Doorgaans slechts één, meer of minder duidelijke, humerale navelstip (2 bultjes naast elkaar met één haar), tamelijk ver van de schouder verwijderd, soms maar een rudiment ervan; zelden een tweede navelstip of daarvan nog een kleine rest (H. 1—2). Onderste tandje aan de schenen onduidelijk en stomp. Deze soort lijkt veel op *nitidus*, echter: De clypeus is tussen de beide zijtanden naar voren uitgebogen; de zijtanden zijn spits en meer naar voren uitstekend. Het halsschild iets breder, achter het midden meer afgerond en vandaar naar voren iets meer rechtlijnig versmald. De dekschilden zijn eveneens langwerpig en de tussenruimten der strepen vlak, doch de stippels zijn fijner en staan verder van elkaar. Terwijl bij *nitidus* de 1e en 2e bestippelde streep, bijna zonder uitzondering, beide in de navelstip ontspringen, komt bij *neresheimeri* de 1e streep (die daar iets verdiept is) altijd, de 2e echter nooit uit de navelstip. Het aantal dorsale haarstippen is constant 2 (D. 2). Verder is *neresheimeri* iets groter en breder en is de bovenzijde meer licht koperkleurig. Het meest opvallende kenmerk blijft echter de matte chagrinerings van de basis-helling der dekschilden, die bij *nitidus* spiegelglad is. Eerst door WAGNER in 1915 beschreven en tot dien met *nitidus* verward. Lengte 5—5,6 mm.

Eenmaal in aantal bij Ommen, 31 Mei 1909 (V.N.), de juiste vindplaats is niet teruggevonden. Ook in Brandenburg, Pommeren en Beieren, niet in Frankrijk. Volgens BURMEISTER langs zandige oevers van stilstaande wateren, ook in potten-bakkerijen en op leem.

Gezelschap van Staphyliniden en Heterociden onbekend.

De kenmerken der in Nederland waargenomen soorten heb ik aan in ons land verzamelde exx. vastgesteld met microscoop $\times 30$.

Alvorens ik dit overzicht beëindig, wil ik mijn dank uitspreken aan Prof. Dr H. BOSCHMA, Directeur van het Rijksmuseum van Natuurlijke Historie te Leiden, voor zijn vriendelijke hulpvaardigheid, mij het materiaal van het genus *Dyschirius*, evenals vroeger dat van andere genera, welwillend voor revisie ter beschikking te stellen.

Afkortingen der persoonsnamen van de vinders :

(B.)† Dr G. C. BOLTEN	(MR.)† A. B. VAN MEDENBACH DE ROOIJ
(BR.) P. J. BRAKMAN	(TM.) J. TER MEULEN
(E.)† Jhr Dr Ed. J. G. EVERTS	(N.) Mr C. VAN NIEVELT
(G.)† H. W. GROLL	(R.)† Dr A. RECLAIRE
(H.)† F. J. M. HEYLAERTS	(Ri.) Pater W. RISWICK
(Ho.)† D. VAN DER HOOP	(Ro.) A. VAN ROON
(K.)† K. J. W. BERNET KEMPERS	(Rü) Prof. Dr F. RÜSCHKAMP
(KL.) B. H. KLYNSTR	(S.)† E. SEIPGENS
(L.)† F. T. VALCK LUCASSEN	(U.)† Dr D. L. UYTENBOOGAART
(M.)† Mr A. H. MAURISSEN	(V.)† Mr L. H. D. DE VOS TOT NEDERVEEN CAPPEL
(MG.)† Dr D. MAC GILLAVRY	(W.)† Pater E. WASMANN
	(Wi.) P. VAN DER WIEL

Literatuur

- BURMEISTER, F., 1939, Biologie, Oekologie und Verbreitung europ. Käfer.
 EVERTS, E., 1898, Coleoptera Neerlandica, I; idem, 1922, III.
 GANGLBAUER, L., 1892, Die Käfer von Mitteleuropa, I.
 HORION, A., 1935, Nachtrag zu Fauna Germanica.
 ———, 1941, Faunistik der deutschen Käfer, I.
 ———, 1949, Käferkunde.
 ———, 1951, Verzeichnis der Käfer Mitteleuropas, I.
 JEANNEL, R., 1941, Faune de France, Col. Carabiques, I.
 MÜLLER, J. (Giuseppe), 1922, Bestimm.-Tabelle *Dyschirius*, Kol. Rundschau 10.
 ———, 1934, Carabiden-Studien, Kol. Rundschau 20.
 NERESHEIMER, J. und WAGNER, H., 1931, Col. Centralblatt 5, H. 6.
 SAINTE-CLAIRE DEVILLE, J., 1924, Mitt. über *Dyschirius*, Kol. Rundschau, 11.
 SCHAUM, H., 1860, Naturgesch. Insecten Deutschl., Coleoptera, I.
 WAGNER, H., 1915, Beiträge z. Col. Brandenb. I, II, Ent. Mitteil. 4 Nr 7—9 und 10—12.

Zusammenfassung

Die in den Niederlanden und benachbarten Ländern vorkommenden *Dyschirius*-Arten, mit zoogeographischen Angaben. Genaue Beschreibung des wenig bekannten *Dyschirius semistriatus* Dej. Erwähnung der *Bledius*-, *Platystethus*-, *Trogophloeus*- und *Heterocerus*-Arten, welche gesellschaftlich mit den *Dyschirii* vorkommen und eine Beute dieser Carabiden werden.

Wassenaar, Bloemcampaan 20, Februari 1954.

Literatuur

Noort, H. R. van, Beroepsziekten in de Land- en Tuinbouw. Leidraad voor het Land- en Tuinbouwonderwijs, C 12, Zwolle, Tjeenk Willink, 1954.

Een entomoloog, die met de praktijk van de insectenbestrijding in aanraking komt, zal zich beter dan vele land- en tuinbouwers realiseren, hoe gevaarlijk het gebruik van vergiftige middelen is. Hij heeft door zijn kennis ook de verantwoordelijkheid door waarschuwingen en aanwijzingen te trachten de gevaren voor gebruikers (en voor de consument) te verminderen.

Voor praktische aanwijzingen kan hij bovenstaand boekje gebruiken, waarin hij bovendien nogal wat over besmettelijke veeziekten zal vinden, waarmee hij door zijn werk in aanraking kan komen.

Het is een duidelijke samenvatting, waarin de gevaren voor de vergiftiging en de preventieve en curatieve maatregelen kort zijn samengevat. Aangezien in de praktijk van de meeste preventieve maatregelen, zoals het dragen van speciale kleding, weinig terecht komt, zal men goed doen door algemene waarschuwingen de voorzichtigheid te stimuleren. Het eenvoudigste is om het aanschaffen van dit boekje aan te bevelen en te zorgen het zelf bij de hand te hebben. — D. J. KUENEN.

Bodembedekking voor insectenladen. Van de Firma Gebr. KOOY, Fabriek van Isoleermaterialen, Enschede, ontving het Zoölogisch Museum te Amsterdam een monsterzending van een nieuw materiaal, dat onder de naam „Styrex” in de handel wordt gebracht. Het materiaal is zeer licht, heeft een gelijkmatig oppervlak en steekt zeer makkelijk. Dikte 10 mm. Prijs per plaat van 50 x 50 cm F. 1,10.

De kleur is wit, maar niet egaal, zodat de meeste verzamelaars toch wel zullen prefereren de stof te overlakken.